

Maciej Włodek

mgr, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

ORCID: 0000-0002-2124-4587

maciejwlodek9@gmail.com

Konsekwencje przyjęcia założeń Europejskiego Zielonego Ładu dla polskiego rynku gazu ziemnego w kontekście krajowego otoczenia regulacyjnego

Wprowadzenie

Celem poniższego artykułu jest zaprezentowanie aktualnych trendów regulacyjnych i gospodarczych w dążeniu do wypełnienia celów Europejskiego Zielonego Ładu w oparciu o krajowy rynek gazu ziemnego. W opracowaniu scharakteryzowano w ramach czasowych (stan obecny i docelowy), regulacyjnych i społecznych cechy energii odnawialnej. Wskazano konieczne do implementacji przepisy unijne kształtujące sytuację prawną uczestników rynku (wytwórcę oraz operatora systemu dystrybucyjnego gazowego). Jako główne źródło prawa krajowego przedstawiono ustawę o OZE i zaprezentowano jej powiązania z innymi środowiskami regulacyjnymi. Tezą artykułu jest zaś dwuwymiarowość skutków prawa UE w zakresie budowy Europejskiego Zielonego Ładu, co obejmuje konieczność podejmowania wysiłku implementacji na poziomie legislacyjnym i bezpieczeństwa energetycznego, tak aby zapewnić wydolność zasobową uczestników rynku „błękitnej” i „zielonej energii”. W artykule postanowiłem zdiagnozować luki regulacyjne oraz ryzyka, a dalej ich wpływ na rynek OZE i gazu ziemnego w otoczeniu krajowym.

Kwestie definicyjne

Tytułem wstępu należy zacząć od wyjaśnienia kwestii definicyjnych. Europejski Zielony Ład jest unijną strategią wzrostową zaprezentowaną przez Komisję Eu-

ropejską, której zasadniczym celem jest sprawienie, by Europa stała się pierwszym kontynentem neutralnym klimatycznie do 2050 r., zarazem intensyfikacji ma ulec poziom konkurencyjności przemysłu na Starym Kontynencie. Ważna jest ochrona środowiska naturalnego oraz różnorodności o charakterze biologicznym w Europie¹. Zatem najważniejszym zadaniem Zielonego Nowego Ładu pozostaje gwarancja światowego zrównoważonego rozwoju, a także zbudowanie wraz ze społeczeństwem niskoemisyjnej oraz niskowęglowej gospodarki dzięki intensyfikacji spójności o charakterze społecznym, kreowaniu milionów całkowicie nowych zielonych miejsc pracy w konsekwencji maksymalizacji stopnia unijnych oraz krajowych inwestycji ponoszonych na edukację, programom z zakresu badawczo-rozwojowego, nowoczesnym technologiom etc.² Korzystając z poglądów dostępnych w literaturze, wskazano wpływ programu na sytuację prawną poszczególnych uczestników rynku, tj. kwestie ich dostępności oraz przyłączania do sieci oraz zasad i uprawnień, na jakich będą uczestnikami rynku OZE³.

Gaz ziemny postrzega się za niezwykle istotną technologię w kontekście przemiany systemu energetycznego, jednak należy pamiętać, że przez UE jest uznawany za paliwo przejściowe. Mimo że gaz jest uboższy w CO² niż np. węgiel, to związane z jego wydobyciem oraz transportem skutki pośrednie, dotyczące przede wszystkim emitowania metanu, sprawiają, że w konsekwencji może oddziaływać na środowisko równie szkodliwie. W elektrowniach gazowych ma miejsce również tzw. szczelinowanie, polegające na ułatwianiu się właśnie szkodliwego metanu. Warto przy tym dodać, że obecnie metan wynosi już ok. 2/5% składu gazów cieplarnianych w atmosferze. Jeżeli sektor energetyczny oraz ciepły przeczuci się z węgla oraz ropy na gaz ziemny, to efekt cieplarniany potencjalnie wzrósłby nawet o 40%⁴.

W sektorze gazowym infrastruktura buduje się w ciągu 20–30 lat, co oznacza, że obecnie przewidywane w Polsce oraz w Europie inwestycje, w kontekście gazowym, mogą być całkowicie niepotrzebne. Mimo tego w Polsce

¹ G. Erbach, *Europejski Zielony Ład. Posiedzenie plenarne – 11 grudnia 2019 r.*, Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego, 2019, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2019/644205/EPRS_ATA\(2019\)644205_PL.pdf?fbclid=IwAR1SQNUUxJpiNrROrACp2FM9jn3LXNhCb39y5mejxztNdt8yglEZ9ZlmKFM](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2019/644205/EPRS_ATA(2019)644205_PL.pdf?fbclid=IwAR1SQNUUxJpiNrROrACp2FM9jn3LXNhCb39y5mejxztNdt8yglEZ9ZlmKFM) [dostęp: 12.05.2021].

² D. Szwed, *Zielony Nowy Ład w Polsce*, Green European Foundation, Warszawa 2013, s. 68–71.

³ J. Baehr, A. Frąckowiak, K. Hajdrowski, P. Lissoń, J. Pokrzywniak, A. Stawicki, M. Szambelańczyk, S. Urban, *Ustawa o odnawialnych źródłach energii. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2015.

⁴ K. Łasica, *Gaz ziemny bardziej szkodliwy dla klimatu niż sądzono*, 13.09.2019, „Puls Biznesu”, <https://www.pb.pl/gaz-ziemny-bardziej-szkodliwy-dla-klimatu-niz-sadzono-970297> [dostęp: 12.05.2021].

budowane są nowe elektrownie gazowe. Przez najbliższe cztery lata na inwestycje z tego obszaru ma zostać przeznaczony około 23 mld zł⁵.

W tym miejscu należy również poruszyć kwestię tzw. miksu energetycznego. Takim mianem określa się strukturę w zakresie produkcji oraz konsumpcji energii zgodnie z kryterium nośników energii, a także sposobów jej wytwarzania. Zatem należy określić podział energetyki z uwagi na źródła energii oraz rodzaje wykorzystywane technologie w zakresie wytwarzania⁶.

Trzeba również zauważyć, że w najbliższych latach udział gazu w ogólnym miksie energetycznym będzie stopniowo wzrastał z uwagi na fakt, że jest on zakwalifikowany do paliw przejściowych. Jednak nie powinno się zapominać o tym, że do 2050 r. zaplanowano całkowitą dekarbonizację, co wiąże się również ze spadkiem zapotrzebowania w zakresie gazu ziemnego w celach grzewczych z uwagi na wzrastającą efektywność w obrębie energetycznym budynków oraz ocieplanie klimatu. Odejście UE od tego paliwa będzie prowadziło do specjalizacji w całkowicie odmiennych jego rodzajach. Ważna będzie kwestia planów wodorowych, czyli stacji do tankowania oraz instalacji mającej na celu wytwarzanie wodoru metodą elektrolizy, ponadto gaz może być również wytwarzany z odpadów komunalnych lub jako biogaz. Planuje się, że do 2050 r. wodór może zaspokoić około 1/4 globalnego zapotrzebowania w zakresie energii. Technologie dotyczące wodoru są najbardziej obiecujące, ponieważ można go używać do wytwarzania amoniaku, metanu, a także ogrzewania albo akumulacji energii⁷.

W Europie do 2005 r. zużycie gazu permanentnie rosło. W okresie 2005–2010 oscylowało na stabilnym poziomie, natomiast od 2011 r. jest ono zmienne, z tendencją do spadku. Jednocześnie na terenie Polski, zapotrzebowanie na to paliwo ciągle wzrasta – poza energetyką gaz jest używany w przemyśle. Zatem przez najbliższe dziesięć lat gaz będzie przeżywał swoją złotą erę, choć jednocześnie pozostanie jedynie paliwem przejściowym. Wciąż jednak jest świetną alternatywą w kontekście węgla⁸.

⁵ M. Janik, *Świat ucieka od gazu jak od węgla*, 23.10.2019, „Rzeczpospolita online”, <https://energia.rp.pl/surowce-i-paliwa/gaz/18861-swiat-ucieka-od-gazu-jak-od-węgla> [dostęp: 12.05.2021].

⁶ S. Włodarczyk, *Miks energetyczny – co to jest i jak go właściwie stworzyć?*, 11.10.2019, GEO Solar, <https://geo-solar.pl/2019/10/11/miks-energetyczny-co-to-jest-i-jak-go-wlasciwie-stworzyc> [dostęp: 12.05.2021].

⁷ *VI Kongres Energetyczny: Czy gaz ziemny to paliwo schyłkowe, przejściowe, czy przyszłości?*, 15.10.2020, „Wprost. Eko”, <https://eko.wprost.pl/energia/10376808/vi-kongres-energetyczny-czy-gaz-ziemny-to-paliwo-schylkowe-przejsciowe-czy-przyszlosci.html> [dostęp: 12.05.2021].

⁸ *Ibidem*.

Wpływ regulacji unijnych na rynek krajowy. Cechy rynku wewnętrznego

Rynek wewnętrzny UE uznaje się za rynek jednolity, gwarantujący swobodny przepływ towarów, usług, kapitału, a także osób. Ponadto europejscy obywatele mogą cieszyć się swobodą pracy oraz prowadzenia działalności. W rezultacie od momentu powstania w 1993 r. rynek wewnętrzny UE otworzył się bardziej na konkurencję, stworzył nowe miejsca pracy i usunął znaczną część barier handlowych.

Zasadniczym zadaniem Polski jest prowadzenie polityki jednolitej z ogólną strategią UE, która bazuje na permanentnym wzroście stopnia udziału energii wytwarzanej w zakresie źródeł odnawialnych. Kraje członkowskie wspólnoty powinny w najbliższym czasie osiągnąć łącznie 20% udziału energii ze źródeł odnawialnych w kontekście całkowitego zużycia energii⁹. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego w tej sprawie określa najważniejsze cele dla każdego członka, a także ukazuje minimalne wymagania o charakterze regulacyjnym do wdrożenia w ustawodawstwie państw członkowskich, aby ułatwić egzekwowanie celów państwowych oraz ogólnego celu wspólnotowego. Jednocześnie dyrektywa nie wyznacza, w jakich sektorach oraz dzięki jakim technologiom powinno się zwiększać wytwarzanie „zielonej” energii. Dokument pokazuje, iż krajowe cele odnośnie do udziału OZE w ramach sektora transportu, energii elektrycznej, a także ciepła czy chłodu muszą zostać zdefiniowane w Krajowych Planach Działań. To właśnie bazując na tych zapisach wszystkie państwa członkowskie muszą wypełniać przewidziane w Dyrektywie cele. Owe cele, zaraz obok obligatoryjności zmniejszenia emitowania gazów cieplarnianych, a także poprawy w zakresie wydajności energetycznej, są pochodną pakietu klimatyczno-energetycznego. Należy wyraźnie zaznaczyć, że wzrost produkcji energii pochodzących ze źródeł odnawialnych ma niebagatelny wpływ na redukcję emisji gazów cieplarnianych, jak również poprawia efektywność w zakresie energetycznym. Efektywność energetyczna oddziałuje bardzo korzystnie z jednej strony na ograniczenie emisji, jak również na osiąganie udziału OZE liczonego w odniesieniu do końcowego zużycia energii brutto¹⁰.

23 kwietnia 2009 r. Parlament Europejski razem z Radą Europejską przyjął wspomnianą dyrektywę odnoszącą się do promowania wdrażania energii ze źródeł odnawialnych. W 2014 r. miał miejsce szczyt klimatyczny, podczas

⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE, Dz.U., L 140 z 5.06.2009, s. 16–62.

¹⁰ PIGEOR, *Cele i strategia*, <https://www.pigeor.pl/cele-i-strategia> [dostęp: 12.05.2021].

którego stwierdzono, iż w 2030 r. wskaźnik dotyczący udziału energii ze źródeł odnawialnych powinien oscylować na poziomie minimum 27%. W dalszej kolejności zatwierdzono odpowiedni dokument programowy, który dotyczył klimatu oraz walki z jego ociepleniem. Polska znalazła się wówczas przed całkiem nowym wyzwaniem, a jednocześnie trudnym obowiązkiem dostosowania polskiego prawa do prawa UE. Do 2013 r. w Polsce wszystkie instalacje odnawialnych źródeł energii przyłączone do sieci uważane było przez prawo za źródło energii, które musi posiadać koncesję na tworzenie energii w odnawialnym źródle, z długotrwałą procedurą planistyczną i uzgodnieniami. W 2013 r. w Polsce wdrożono tzw. „Mały Trójpak, czyli zestaw nowych zapisów prawa energetycznego, które przed wprowadzeniem ustawy dotyczącej OZE opisywały zasady i prawa odnoszące się do instalacji OZE, dzięki czemu możliwy stał się rozwój energetyki prosumenckiej w Polsce. W 2015 r. wprowadzono ustawę dotyczącą OZE, która dokonała podziału energii na mikro, małe i duże instalacje. W dużym stopniu umożliwiło to inwestowanie w elektrownie OZE, zajmujące się wytwarzaniem energii na usługi własne inwestora, którym mogła być osoba prywatna, przedsiębiorca, rynek czy też JST. Te regulacje oraz zniesienie dodatkowej biurokracji, połączone dodatkowo z rozwojem technologii OZE – szczególnie fotowoltaicznej, przyczyniły się do rozwijania się mikro oraz małych źródeł OZE, zwłaszcza wśród jednostek indywidualnych. Pod względem legislacyjnym zbliżyły polski porządek prawny do innych źródeł prawnych OZE stosowanych w krajach wspólnoty¹¹. Następne nowelizacje ustawy OZE pochodzą z 2016 i 2017 r.: dla osób niebędących przedsiębiorcami oraz rolników i innych grup nieprowadzących własnej działalności gospodarczej, wdrożono szereg rozwiązań prosumenckich, m.in. opusty, które umożliwiły właścicielowi mikroinstalacji OZE „przechowywanie” dodatkowej energii w sieci i korzystanie z niej w sytuacjach, gdy zapotrzebowanie właściciela nie jest na bieżąco pokrywane przez własną produkcję¹². W powszechnym odczuciu „prosument” to zbitka wyrazów: „producent” lub „profesjonalista” i „konsument”, przy czym chodzi tu o konsumenta zaangażowanego we współtworzenie i promowanie produktów ulubionej marki albo w jednoczesną produkcję i konsumpcję dóbr lub usług. Prosumenta można określić jako adresata końcowego, który kupuje energię elektryczną na bazie umowy o charakterze kompleksowym, wytwarzającego energię elektryczną tylko z OZE – na potrzeby tylko

¹¹ A. Bohdan, M. Przybylska, *Podstawy prawne odnawialnych źródeł energii i gospodarki odpadami w Polsce*, C.H. Beck, Warszawa 2015, s. 38–39.

¹² *Ibidem*.

i wyłącznie swoje¹³. Mimo braku poparcia dla MŚP w kwestii mikro oraz małej energetyki odnawialnej jest to fragment energetyki, który najprężniej rozwija się wśród przedsiębiorców. W wielu firmach i branżach kluczowym kosztem w bieżących finansach jest koszt energii. Przedsiębiorca, który przywykł do inwestowania swoich środków, jest gotowy optymalizować ponoszone koszty. Czy to sytuacja zmiany dostawcy na tańszego, czy też zmiana taryfy na elastyczniejszą pod kątem aktualnych potrzeb, inwestycja w kompensatory mocy biernej czy wreszcie OZE – każde z tych działań ulepsza efektywność energetyczną firm i przedsiębiorstw, zapewniając wymierne korzyści finansowe. Od czasu wdrożenia ustawy w 2015 r. zauważalne jest, że obok dużych przedsięwzięć OZE związanych z rozproszoną energetyką stawia się na małe projekty, które poprawiają bilans nadwyżek mocy w sieci¹⁴. Duża część inwestycji jest realizowana jako instalacje prosumenckie u osób indywidualnych czy rolników. Na podstawie obserwacji rynku można zauważyć, że zwiększa się liczba przedsięwzięć, których podejmują się przedsiębiorcy¹⁵.

Cele OZE 2021–2030, 2030–2050

Aktualną regulacją unijną związaną z wyznaczeniem celów zużycia OZE na lata 2021–2030 jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11.12.2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, potocznie zwana dyrektywą RED II. Głównym założeniem procedury jest zwiększenie udziału OZE w unijnym miksie energetycznym do 32% do roku 2030, co jest związane z unijną redukcją emisji CO² o 40% w porównaniu z emisjami z 1990 r. Na dostosowanie zapisów regulacji krajowych do RED II członkowie UE mają czas do 30 czerwca 2021 r. Oznacza to, że Polska po tym terminie będzie musiała przekazać Komisji do walidacji teksty krajowych aktów, dotyczące obszarów, do których odnosi się dyrektywa.

Krajowymi kluczowymi dokumentami związanymi z nową polityką energetyczną są: *Polska Polityka Energetyczna Polski do 2040 roku* (dalej: PEP 2040) i *Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021–2030* (dalej: KP). Według najnowszego stanu procesu opracowania uwagę trzeba zwrócić

¹³ Art. 2 pkt 27a Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii, Dz.U. 2015, poz. 478.

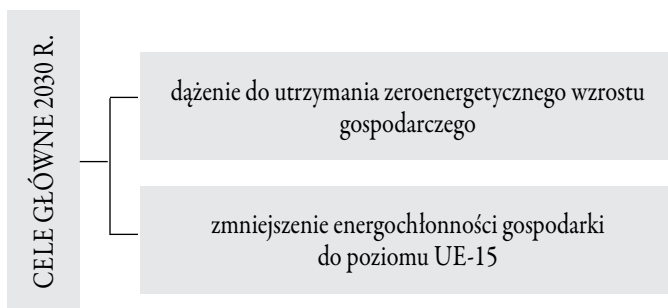
¹⁴ H. Kocot, *Energetyka rozproszona w scenariuszach rozwojowych polskiej energetyki*, „Acta Energetica” 2010, nr 1, s. 50–55.

¹⁵ *Prosument* [hasło], [w:] *Słownik ochrony środowiska*, <https://www.teraz-srodowisko.pl/slownik-ochrona-srodowiska/definicja/prosument.html> [dostęp: 12.05.2021].

na projektowany filar drugi owej polityki, czyli rozwój energetyki zeroemisyjnej i energetyki lokalnej, co w oczywisty sposób wiąże się również z sektorem biogazu i platformami współpracy między lokalnymi interesariuszami¹⁶. Z kolei KP przewiduje, że potencjał polskich gospodarstw i przedsiębiorstw w produkcji biogazu wyniesie 7,8 mld m³, co w przełożeniu na obecne zapotrzebowanie Polski na gaz ziemny mogłoby stanowić nawet 40–45% zaspokojenia popytu (oczywiście pod warunkiem wykorzystania pełnej mocy wytwarzania)¹⁷. Zostały też zdefiniowane cele dekarbonizacji dla Polski: 2020 – działania kryzysowe (i pierwsza wersja programu restrukturyzacyjnego 2050), 2025 – ustrojowa reforma rynku energii elektrycznej, 2040 – wygaszenie produkcji elektrowni węglowych, 2050 – transformacja rynkowa do monizmu elektrycznego OZE¹⁸.

Do 2030 r. zaplanowano poprawę w zakresie efektywności energetycznej. Cele główne zostały zaprezentowane na grafice poniżej.

Rysunek 1. Cele główne w Polsce do 2030 r.



Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Polityka energetyczna Polski do 2030 roku. Załącznik do uchwały nr 202/2009 Rady Ministrów z dnia 10 listopada 2009 r.*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2009 <https://www.pigeor.pl/media/js/kcfinder/upload/files/Polityka-energetyczna-Polski-do-2030r.pdf> [dostęp: 12.05.2021].

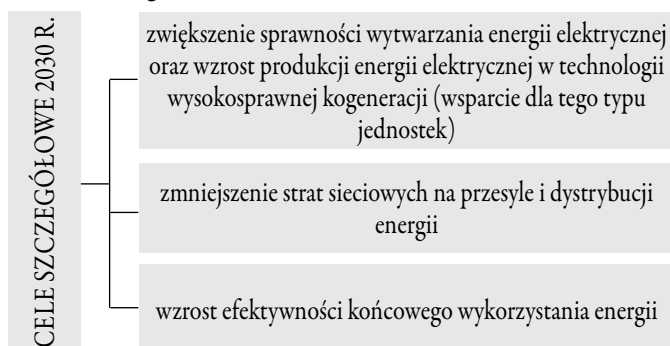
¹⁶ *Polityka energetyczna Polski do 2040 roku – projekt (streszczenie)*, <https://www.gov.pl/attachment/114c135e-bd7e-4152-8666-d3f64a53765b> [dostęp: 12.05.2021].

¹⁷ *Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021–2030: Założenia i cele oraz polityki i działania*, Ministerstwo Energii, Warszawa 2019, s. 104, https://www.gov.pl/documents/33372/436746/Projekt_KPEiK_na_lata_2021-2030.pdf/aaefd8b3-0dff-3cdd-f016-b9c478b96ce1 [dostęp: 12.05.2021].

¹⁸ J. Popczyk, *Transformacja energetyki (za pomocą reformy ustrojowej rynku energii elektrycznej) do monizmu elektrycznego OZE 2050. Raport*, 16.09.2019, [https://ppte2050.pl/platforma/pmt/pkkt/files/04.%20Transformacja%20energetyki%20\(za%20pomoc%20C4%85%20ustrojowej%20reformy%20...%20.pdf](https://ppte2050.pl/platforma/pmt/pkkt/files/04.%20Transformacja%20energetyki%20(za%20pomoc%20C4%85%20ustrojowej%20reformy%20...%20.pdf) [dostęp: 12.05.2021].

Natomiast cele o charakterze szczegółowym ukazuje rysunek 2:

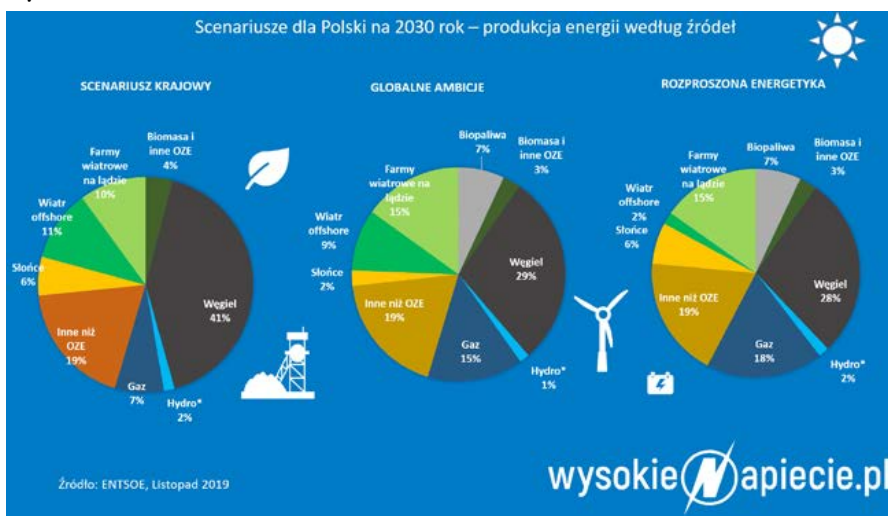
Rysunek 2. Cele szczegółowe do 2030 r.



Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Polityka energetyczna Polski...*, op. cit.

Poniżej ukazano również różne scenariusze perspektywiczne dla Polski do roku 2030:

Rysunek 3. Scenariusze dla Polski do 2030 r.



Źródło: M. Skłodowska, R. Zasuń, *Strategia dla polskiej energetyki pilnie poszukiwana*, 25.11.2019, WysokieNapiecie.pl, <https://wysokienapiecie.pl/24254-nagle-rozmnozenie-rzadowych-strategii-energetycznych-czy-ilosc-przejdzie-w-jakosc> [dostęp: 12.05.2021].

Zgodnie z Eurostatem w 2018 r. źródła odnawialnej energii w produkcji polskiej energii wynosiły 11% – cel wytyczony przez UE wynosił 15% do roku 2020. W ostatnim czasie Komisja Europejska zaprezentowała raport zawierający analizę wszystkich państwowych planów dotyczących energii, środowi-

ska oraz klimatu. Ocena zaprezentowanych w tych planach krajowych zaleceń OZE pokazuje, że w momencie ich zrealizowania udział odnawialnej energii na poziomie całej UE w 2030 r. będzie wynosił 33–34% (cel unijny to 32%).

Komisja poddała analizie również produkcję zielonej energii. W ubiegłym roku UE powinna uzyskać udział OZE w konsumpcji na energii pomiędzy 22,4 a 22,8% (cel: 20%). W tym samym raporcie Komisja Europejska zaznacza, że unijny rynek OZE był niezwykle odporny na kryzys, do którego przyczyniła się epidemia.

Podano, że niemal wszystkie kraje Unii osiągnęły zakładane na 2020 r. cele OZE. Krajom, którym się to nie udało Komisja Europejska zaleciła tzw. mechanizmy współpracy. Jedną z możliwości w tym zakresie jest realizacja transferów statystycznych – wirtualnych sprzedaży nadwyżek zielonej energii przez kraje, które nie osiągnęły założonych celów w ubiegłym roku.

Zgodnie z dotychczasowym unijnym prawem cele związane z udziałem odnawialnych źródeł energii, a także wzrost efektywności energetycznej zostaną poddane analizie i przeglądowi w 2023 r. Będzie wówczas możliwe jedynie podniesienie założeń, a nie – pomniejszenie. UE ma jednak możliwość zwiększenia oczekiwanego udziału OZE w unijnej energetyce na 2030 r. w sytuacji wdrożenia zaproponowanego przez Komisję podniesienia celu emisji CO² z 40% (cele z roku 1990) na 55% do roku 2030. W raporcie można znaleźć także przewidywania odnoszące się do redukcji – redukcja wynosząca zakładane 55% może wiązać się ze wzrostem celu OZE na 2030 r. do niemal 40%, a więc o osiem punktów procentowych więcej niż aktualne założenia¹⁹.

Parlament i Rada Europejska 21 kwietnia 2021 r. dokonały wstępnego porozumienia w zakresie ram prawnych europejskiego prawa klimatycznego w tym celów związanych z odnawianymi źródłami energii. Dalej w toku roku unijni ministrowie powinni formalnie przyjąć akt do stosowania.

Istotna jest również dalsza perspektywa. Zgodnie z paryskim porozumieniem Europa powinna do 2050 r. osiągnąć neutralność o charakterze klimatycznym. Jednak nie można w sposób racjonalny założyć, że cel ten faktycznie da się zrealizować przy jakimkolwiek udziale paliw kopalnianych w sektorze energetycznym. Porozumienie paryskie wskazuje, iż zredukowanie emisji musi się opierać na aktualnych danych naukowych, a także musi być zrealizowane szybko przez państwa rozwijające się. Najmniej kosztowne ścieżki w zakresie redukcji emisji pokazują, że zerowe emisje CO² mają być zrealizowane w latach 2045–2055²⁰.

¹⁹ *Wyższy cel OZE na 2030 rok? Nie 32, ale nawet 40 procent*, 21.09.2020, gramwzielone.pl, <https://www.gramwzielone.pl/trendy/103848/wyzszy-cel-oze-na-2030-rok-nie-32-ale-nawet-40-procent> [dostęp: 12.05.2021].

²⁰ Raport specjalny Międzypaństwowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC), 8.10.2018, Genewa, <https://www.ipcc.ch/sr15/> [dostęp: 12.05.2021].

Diagnoza luk regulacyjnych i ryzyk oraz ich wpływu na rynek OZE

W nowej dyrektywie 2019/692, dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego, w art. 1 wskazane zostało angażowanie się obywatela w przedsięwzięcia OZE w sektorze gazowym, a przez to w kształtowanie owego rynku²¹. Przepis daje możliwość współpracy pomiędzy obywatelem a operatorem dystrybucyjnym (OSD) w dziedzinie biogazu i wzajemnej kooperacji, połączonej z wymianą doświadczeń, a w konsekwencji zasilania sieci dystrybucyjnej w paliwo gazowe. Jako obywatela w warunkach polskich należy rozumieć w tym przypadku gospodarstwa rolne. Dalej już w normach prawa krajowego i zgodnie z art. 118 ustawy OZE operator systemu dystrybucyjnego gazowego w obszarze swojego działania odbiera biogaz lub biogaz rolniczy spełniający parametry jakościowe dla paliw gazowych wprowadzanych do sieci, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 1 i 2 ustawy Prawo energetyczne, wytwarzanego w instalacji odnawialnego źródła energii przyłączonej bezpośrednio do sieci tego operatora. Zgodnie z powyższym jedyną przesłanką odmowy przez OSD odbioru biogazu lub biogazu rolniczego jest niespełnienie warunków jakościowych wytwarzanego paliwa, co jest podyktowane bezpieczeństwem sieciowym. Co ważne, OSD odpowiada wyłącznie za odbiór gazu, natomiast kwestie związane ze sprzedażą leżą po stronie wytwórcy. W mojej ocenie w art. 118 ustawy o OZE prawodawca umieścił OSD w pewnej próżni, bowiem nie przyjął przypadku, w którym wytwórca nie dokona sprzedaży gazu ani go nie skonsumuje na potrzeby własne, toteż wobec powyższego zapisu OSD stanie się dysponentem paliwa, które jest zmuszony odebrać, ale zgodnie z zasadą unbundlingu – nie może go sprzedać (oddzielenie działalności dystrybutora i sprzedawcy). Różnice w stosunku do art. 21 Dyrektywy 2018/2001²² przejawiają się również w zapisach krajowej ustawy o OZE, gdzie spółdzielnie mogą zostać ulokowane wyłącznie na terenach gmin wiejskich lub miejsko-wiejskich. Powyższym uniemożliwiono powstanie wspólnot energetycznych mieszkańcom miast. Sumaryczna moc instalacji OZE spółdzielni musi pokrywać nie mniej niż 70% potrzeb własnych spółdzielni i jej członków, co moim zdaniem stanowi wygórowany pułap, biorąc pod uwagę, iż energetyka z OZE jest dopiero rozwijającą się branżą w Polsce. Kolejna kwestia wymagająca w mojej ocenie interwencji legislacyjnej wynika z charakterystyki funkcjonowania systemu dystrybucyjnego oraz zaopatrywania odbiorców. Sam przesył paliwa

²¹ Art. 1, Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/692 z dnia 17 kwietnia 2019 r. zmieniająca dyrektywę 2009/73/WE dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego (Dz.U. UE, L 117/1 03.05.2019).

²² Art. 21, Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (Ue) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych.

gazowego pomiędzy odbiorcą a dostawcą reguluje umowa o przyłączenie. Jej prawny charakter jest kwestią dyskusyjną, bowiem dominuje stanowisko, zgodnie z którym jest zaliczana do umów nazwanych²³. Operator Systemu Dystrybucyjnego zgodnie z art. 5 ustawy Prawo Energetyczne jest zobligowany do dostarczenia odbiorcy paliwa gazowego o ustandaryzowanej jakości, a odbiorca nie ma możliwości wyboru konkretnego źródła (Terminal LNG, kopalnia). Już dziś na terenie kraju istnieją odbiorcy, którzy sygnalizują zapotrzebowanie na gaz z odnawialnego źródła energii. Obecny stan prawny stwarza taką możliwość tylko i wyłącznie w przypadku samodzielnego wybudowania tego typu instalacji przez kontrahenta czy organy władzy publicznej i przyłączenia jej bezpośrednio (z pominięciem sieci dystrybucyjnej bądź przesyłowej) do instalacji końcowej, zgodnie ze spełnionymi warunkami koncesyjowanymi Prezesa URE²⁴. Powyższe na chwilę publikacji niniejszego artykułu odbiega od zapisów art. 17 ust. 2 dyrektywy RED II²⁵, w którym umowa na zakupu odnawialnej energii to umowa, na podstawie której osoba fizyczna lub prawna zgadza się na bezpośredni zakup od producenta energii na podstawie umowy PPA (Power Purchase Agreement), a więc z pominięciem przedsiębiorstwa obrotu (odpowiedzialność sprzedaży zielonej energii). Skutkuje to w dalszej perspektywie brakiem rozróżnienia, czy energia wytworzona jest z instalacji OZE, czy z jednostki konwencjonalnej. Powyższa PPA to umowa oparta na zasadach fizyczności oraz bezpośredniości (przyjęta do przykładu w mojej ocenie najbardziej adekwatnej do krajowej specyfiki rynku biogazu). Możliwość jej zawarcia na rynku krajowym jest realna na podstawie przepisów prawa cywilnego i nie jest określona na gruncie ustaw sektora energetycznego. Można zauważyć, że intencją RED II w zakresie umów u małych wytwórców i odbiorców jest zapewnienie długich kontraktów, opartych na stabilnych warunkach cenowych, obejmujących niewielkie ruchy wzrostowe oraz pominięcie opłat koncesyjnych, dystrybucyjnych, przesyłowych, akcyz oraz z pominięciem okresowego zatwierdzania taryfy. Tym samym istotne jest wprowadzenie do krajowego systemu prawnego przepisów regulujących instytucję systemów dystrybucyjnych, które bez nadmiernych formalności ograniczą wymagania postawione im jako operatorom sieciowym²⁶. Sama kwestia definicji „biogaz rolniczy”, określona w art. 3 pkt 3a Prawa energetycznego, wymaga w moim odczuciu doprecyzowania w ramach definicji

²³ A. Właszek-Pyziol, *Umowy o świadczenie usług*, [w:] *Prawo zobowiązań – umowy nienazwane. System Prawa Prywatnego*, red. J. Katner, t. 9, C.H. Beck, Warszawa 2010.

²⁴ Obowiązki określone w art. 9g i 9c ustawy Prawo energetyczne.

²⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych.

²⁶ Raport Instytutu Jagiellońskiego: *Perspektywa rozwoju Corporate PPA w Polsce*, Instytut Jagielloński, Warszawa 2020, s. 6.

„paliw gazowych”, tak by nie budziło wątpliwości, że jej zakresem objęty jest biogaz inny niż rolniczy. Obecnie brak jest rozróżnienia pomiędzy biogazem rolniczym powstałym jako produkt fermentacji, a biogazem rolniczym po procesie oczyszczenia i dostosowania do standardów gazu sieciowego. Zastąpienie wyrażenia „biogaz rolniczy” pojęciem „biometan” stworzy mechanizm prawny na poziomie przepisów wykonawczych dla biometanu. Aktualnie definicja „paliwa gazowego” musi być kompatybilna z art. 118 ustawy OZE, gdzie Operator Systemu Dystrybucyjnego (OSD) w obszarze swojego działania odbiera biogaz lub biogaz rolniczy spełniający parametry jakościowe dla paliw gazowych wprowadzanych do sieci, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 1 i 2 PE, wytwarzany w instalacji OZE przyłączonej bezpośrednio do sieci tego operatora. Zważając na powyższe, OSD na mocy przepisu ustawy OZE ma możliwość odbioru nie tylko biogazu rolniczego, ale również biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów lub oczyszczalni ścieków. W zakresie samego przyłączenia i ciągłości dostaw należy przywrócić się bliżej art. 3 pkt 3 Rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego. W mojej ocenie to właśnie w tym miejscu należy sklasyfikować biogazowanie jak podmioty przyłączeniowe grupy C, które będą występowały obok instalacji wyspowych LNG, gdzie obecnie brak jest zapisów związanych z wytwarzaniem biometanu. Istotą przyporządkowania do powyższej grupy jest również możliwość sezonowej charakterystyki dostaw, która dla podmiotów grupy C została określona w art. 7 ust. pkt 6 Rozporządzenia systemowego. Dodatkowo sprawi to, że biometan włączany do sieci stanie się elementem infrastruktury zasilającej, gdzie może stanowić źródło dosilające obecnego gazociągu dystrybucyjnego OSD (wzrost przepływu wolumenu w zależności od potrzeb), lub pozostać gazociągiem bezpośrednim. Powyższe przykłady stanowią zabezpieczenie zarówno dla wytwórcy, jak i OSD z uwagi na rozproszenie źródeł wytwórczych od istniejącej sieci dystrybucyjnej, co w rezultacie może sprawić, że koszty będą wyższe niż uzyskane przychody w ramach opłat za zwrotną wirtualną dystrybucję paliw pobieraną przez OSD. Dodajmy: tylko opłatę wirtualną, bowiem w obecnym kształcie art. 17 Rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi²⁷ można pobierać opłatę wyłącznie w punktach wejścia do systemu przesyłowego, co nakazuje pominąć przedsiębiorstwo dystrybucyjne. Podążając dalej tym tropem: jeśli OSD w obecnym kształcie będzie rozbudowywał i eksploatował sieci dedykowane do biometanu, to koszty odbiorców korzystających z sieci dystrybucyjnej w punktach wyjścia zostaną na nich prze-

²⁷ Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 15.03.2018 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi, Dz.U. 2018 poz. 640.

niesione i mogą spowodować wzrost stawek opłat dystrybucyjnych, co może wpłynąć na konkurencyjność cenową w stosunku do innych źródeł energii. Zabiegami pozwalającym uniknąć systemu subsydiowania skośnego pomiędzy użytkownikami może być systemowe wprowadzenie stawki dystrybucyjnej na wejściu do systemu OSD. Sam par. 4 Rozporządzenia taryfowego przewiduje możliwość świadczenia usług na zasadach przerywanych lub krótkoterminowych. W zakresie samego przyłączenia źródła OZE na przykładzie krajowego rynku gazu przedsiębiorstwo dystrybucyjne korzysta z art. 7, ust 1 i 3 Prawa energetycznego, który mówi o koniecznych do spełnienia przez wytwórcę warunkach przyłączeniowych. Podążając dalej tropem art. 10 pr. Energetycznego, przedsiębiorstwo dystrybucyjne jest zobowiązane do zapewnienia ciągłości dostaw i utrzymywania zapasów. Załóżmy przypadek specyfiki obszarowej biogazowni wykorzystywanych przez rolników do zaspokojenia własnych potrzeb na terenie województwa podlaskiego. Obecnie obszar dystrybucyjny jest w większości zgazyfikowany za pomocą technologii LNG (brak stałej sieci gazowej, gaz dostarczany cysternami). Dodatkowo biogazowe wielkohektarowe gospodarstwa umiejscowione są z dala od większych aglomeracji. Przedsiębiorstwo OSD w takich przypadkach, mając na uwadze ciągłość i jakość dostaw, a niejednokrotnie przyszłość połączenia z infrastrukturą liniową, musi wykazać się głębokimi analizami techniczno-ekonomicznymi, wykraczającymi niejednokrotnie na okresy ponad 25-letnie w zakresie przyłączenia. W znamienitej większości przypadków infrastruktura LNG jest własnością OSD, co gwarantuje jakość i bezpośredni monitoring zapotrzebowania na paliwo. W samej ustawie nie znajdziemy definicji warunków ekonomicznych i technicznych, co dla OSD stwarza dużą dowolność w zakresie możliwości przyłączenia źródła OZE. Również doktryna nie reguluje warunków technicznych rozumianych jako trwałe, obiektywne i nieusuwalne przeszkody przyłączania²⁸. Tym samym OSD może takimi środkami unikać odpowiedzialności za zmianę profilu produkcji rolniczej, a w konsekwencji – wydolności sieciowej.

Kolejnym przykładem niewskazującym jednoznacznie drogi postępowania gospodarczego w przypadku rynku gazu zmiennego jest Rozporządzenie (UE) 2020/852 z 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje (tzw. taksonomii) weszło w życie 12 lipca 2020 r.²⁹ Rozporządzenie zacznie wywierać realne skutki prawne z początkiem 2022 r., gdy wejdzie w życie pierwszy akt delegowany, który zdefiniuje rodzaje i parametry działalności gospodarczej, które stanowią istotny wkład w łagodzenie zmian

²⁸ Z. Muras, M. Swora, *Prawo Energetyczne, komentarz do art. 7. ust 3a*, Wolters Kluwer, Warszawa 2016.

²⁹ Rozporządzenie (UE) 2020/852 z 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje (tzw. taksonomii) weszło w życie 12 lipca 2020 r

klimatu i w adaptację do zmian klimatu. Do końca 2021 r. KE ma przygotować kolejny akt delegowany dotyczący pozostałych celów środowiskowych określonych w rozporządzeniu w sprawie taksonomii – ten akt delegowany ma wejść w życie z początkiem 2023 r. Powyższe pokazuje, że projektowane akty prawa unijnego mogą zdeprecjonować rolę gazu ziemnego w osiągnięciu celu neutralności klimatycznej (obecnie jego rola jest określona jako paliwo przejściowe), co może mieć wpływ na inwestycje w sieć gazową przez OSD w perspektywie do 2030 oraz 2050 r., a także zmniejszać lub wykluczać szanse na uzyskanie zewnętrznego dofinansowania w tym zakresie, w końcowym rezultacie zmieniając lub zmniejszając znaczenie OSD gazowego w zależności od przyjętego wariantu reakcji na zmiany otoczenia prawno-regulacyjnego. Reguły unijnej taksonomii mają potencjalnie bardzo duże, ale trudne dziś do przewidzenia konsekwencje dla dostępu przedsiębiorstwa do kapitału. Nie należy wykluczyć (negocjacje trwają), że działalność gospodarcza negatywnie zweryfikowana wg reguł taksonomii będzie miała bardzo ograniczony (albo żaden) dostęp do funduszy unijnych z WRF (wieloletnich ram finansowych) i NGEU (Next Generation EU). Docelowo reguły taksonomii mają też wpłynąć na rynek finansowy i ubezpieczeniowy w UE oraz zachęcić do inwestycji w tzw. zrównoważone produkty finansowe i obligacje korporacyjne, a tym samym przekierować strumień prywatnego kapitału na inwestycje w działalność gospodarczą zgodną z polityką klimatyczną UE. Efektem projektowanych zmian może być również utrata lub ograniczenie finansowania inwestycji w sieć gazową zależnie od końcowego kształtu mechanizmu sprawiedliwej transformacji. Następnym aspektem definicyjnym, który należałoby określić w ramach całej UE, powinna być definicja taryfy wieloletniej. Według dostępnych informacji Polska pozostała jedynym krajem w Unii Europejskiej, w którym stosowany jest roczny okres regulacji taryf. W krajach Europy Zachodniej okresy te są zazwyczaj 4- lub 5-letnie. Konieczna staje się zmiana art. 47 PE z zakresu regulacji z okresu jednorocznego na okres co najmniej 4-letni. W chwili obecnej krajowi operatorzy mają trudność z zaplanowaniem realnych i stabilnych strategii związanych z OZE na okres jednego roku. Podsumowując: akty prawne UE powinny uwzględniać specyfikę poszczególnych regionów oraz różne punkty wyjścia poszczególnych państw członkowskich. Miksy energetyczne części państw UE nadal w dużej części zdominowane są przez węgiel. Należy mieć na uwadze ponoszone przez kraje UE inwestycje w gaz ziemny, bowiem istniejąca infrastruktura gazowa może być wykorzystywana do transportu gazów odnawialnych, w tym biometanu i wodoru, jednak ze względu na lokalne warunki techniczne sieci nie należy na obecnym etapie zakładać żadnych celów wiążących dotyczących mieszania gazu ziemnego z gazami odnawialnymi i dalszych aspektów regulacyjnych.

Podsumowanie

W analizie przedstawiłem prawne i gospodarcze aspekty związane z funkcjonowaniem, swobodą, a następnie implementacją OZE w otoczeniu krajowego rynku gazu ziemnego. Istotnym problemem są także luki prawne, obecne pomimo dość dużego zasobu normatywnego. Przykładowo art. § 38 ust. 5 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego³⁰ wskazuje, że przedsiębiorstwo gazowe zajmujące się przesyłem i dystrybucją może na żądanie zmienić parametry jakościowe gazu ziemnego, o ile nie wpłynie to na pracę systemu gazowego. Rozszerzenie powyższego w rozporządzeniu systemowym o zapis biogazu w moim odczuciu stanowiłoby ukłon wobec sfery przemysłowej, gdzie wytwórca w formie budowy gazociągu bezpośredniego lub wewnętrznego dla celów własnych lub produkcyjnych mógłby przysyłać biogaz o parametrach potrzebnych do danego rodzaju działalności. Z perspektywy przedsiębiorstwa energetycznego będącego OSD pojawia się tutaj kilka obszarów, wpływających na działalność oaz swobodę tejże działalności. Przede wszystkim należy poruszyć kwestię zawierania umów z małymi wytwórcami energii, również takimi, którzy korzystają z odnawialnych źródeł energii (w przypadku włączenia wytwórców w ramach energetyki rozproszonej wszyscy będą korzystać z OZE, jedynym dostawcą gazu dla OSD korzystającym z gazu kopalnego jest PGNiG SA). Kolejnym problemem jest odpowiedzialność za ciągłość dostaw, a także dostępność małych wytwórców energii w systemie energetyki rozproszonej. Dodatkowo wtłaczając do sieci gaz o innych parametrach niż gaz wysokometanowy i kopalniany, konieczne staje się opracowanie specjalnych grup taryfowych dla biogazu i określeniu jego parametrów technicznych w sposób systemowy. Powyższe rozważania pokazują, że czystego gazu ziemnego nie należy „spychać całkiem na boczny tor”, bowiem jest doskonały w obrębie energy-mixu, który musi zapewniać przede wszystkim bezpieczeństwo energetyczne Polski pod kątem uzupełniania biogazu wpisującego się w ramy OZE. Wspieranie inwestycji proekologicznych musi w tym przypadku iść w parze z racjonalną polityką wykorzystania lokalnych zasobów paliw kopalnych; pod tym względem można brać pod uwagę chociażby przykład Niemiec, które pomimo perspektywy na 2050 rok otwierają nowe kopalnie węgla brunatnego i inwestują w energetykę węglową, łącząc to z intensywną aktywnością w pozyskiwaniu energii z OZE. Niewielkie szanse na osiągnięcie przez Polskę celu na 2050 rok może dodatkowo podnieść poziom ryzyk dla dalszego bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz skutkować ewentualnymi sankcjami unijnymi.

³⁰ Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2010 roku w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego (Dz.U. z 2010 roku, poz. 1158 z późn. zm.).

Bibliografia

- VI Kongres Energetyczny: Czy gaz ziemny to paliwo schyłkowe, przejściowe, czy przyszłości?*, 15.10.2020, „Wprost. Eko”, <https://eko.wprost.pl/energia/10376808/vi-kongres-energetyczny-czy-gaz-ziemny-to-paliwo-schylkowe-przejsciowe-czy-przyszlosci.html> [dostęp: 12.05.2021].
- Baehr J., Frąckowiak A., Hajdrowski K., Lissoń P., Pokrzywniak J., Stawicki A., Szambelańczyk M., Urban S., *Ustawa o odnawialnych źródłach energii., Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2015.
- Bohdan A., Przybylska M., *Podstawy prawne odnawialnych źródeł energii i gospodarki odpadami w Polsce*, C.H. Beck, Warszawa 2015.
- Dziaszyszyński K., Tarka M., Trupkiewicz M., Szydłowski K., *Rozwój odnawialnych źródeł energii w sektorze Mikro, Małych i Średnich Przedsiębiorstw, w tym możliwość zastosowania rozwiązań prosumenckich. Stan obecny i perspektywy rozwoju*, Ministerstwo Aktywów Państwowych, Warszawa 2018, https://www.google.com/url?sa=t&rcct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEWiBk82x-9XzAhUssKQKHfJ0CrIQFnoECAQQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.gov.pl%2Fattachment%2Faf4ac98f-5cc6-4996-bea1-cef7db8a4252&usq=AOvVaw2F_h6bNy_vcAKROhMuzaLV [dostęp: 12.05.2021].
- Erbach G., *Europejski Zielony Ład. Posiedzenie plenarne – 11 grudnia 2019 r.*, Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego, 2019, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2019/644205/EPRS_ATA\(2019\)644205_PL.pdf?fbclid=IwARISQNUUxJpiNrRORaCp2FM9jn3IXNhCb39y5meJxztnDt8ygIEZ9ZlmKFM](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2019/644205/EPRS_ATA(2019)644205_PL.pdf?fbclid=IwARISQNUUxJpiNrRORaCp2FM9jn3IXNhCb39y5meJxztnDt8ygIEZ9ZlmKFM) [dostęp: 12.05.2021].
- Janik M., *Świat ucieka od gazu jak od węgla*, 23.10.2019, „Rzeczpospolita online”, <https://energia.rp.pl/surowce-i-paliwa/gaz/18861-swiat-ucieka-od-gazu-jak-od-węgla> [dostęp: 12.05.2021].
- Kocot H., *Energetyka rozproszona w scenariuszach rozwojowych polskiej energetyki*, „Acta Energetica” 2010, nr 1, s. 49–59.
- Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021–2030: Założenia i cele oraz polityki i działania*, Ministerstwo Energii, Warszawa 2019, https://www.gov.pl/documents/33372/436746/Projekt_KPEiK_na_lata_2021-2030.pdf/aaefd8b3-0dff-3cdd-f016-b9c478b96ce1 [dostęp: 12.05.2021].
- Łasica K., *Gaz ziemny bardziej szkodliwy dla klimatu niż sądzono*, 13.09.2019, „Puls Biznesu”, <https://www.pb.pl/gaz-ziemny-bardziej-szkodliwy-dla-klimatu-niz-sadzono-970297> [dostęp: 12.05.2021].
- Muras Z., Swora M., *Prawo Energetyczne: komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2016.
- PIGEOR, *Cele i strategia*, <https://www.pigeor.pl/cele-i-strategia> [dostęp: 12.05.2021].
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku. Załącznik do uchwały nr 202/2009 Rady Ministrów z dnia 10 listopada 2009 r.*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2009, <https://www.pigeor.pl/media/js/kcfinder/upload/files/Polityka-energetyczna-Polski-do-2030r.pdf> [dostęp: 12.05.2021].
- Polityka energetyczna Polski do 2040 roku*, Ministerstwo Klimatu, Warszawa, <https://www.gov.pl/attachment/114c135e-bd7e-4152-8666-d3f64a53765b> [dostęp: 12.05.2021].
- Popczyk J., *Transformacja energetyki (za pomocą reformy ustrojowej rynku energii elektrycznej) do monizmu elektrycznego OZE 2050. Raport*, 16.09.2019, <https://ppte2050>.

- pl/platforma/pmt/pkkt/files/04.%20Transformacja%20energetyki%20(za%20pomoc%C4%85%20ustrojowej%20reformy%20...%20.pdf [dostęp: 12.05.2021].
- Prosument [hasło], [w:] *Słownik ochrony środowiska*, <https://www.teraz-srodowisko.pl/sownik-ochrona-srodowiska/definicja/prosument.html> [dostęp: 12.05.2021].
- Raport Instytutu Jagiellońskiego: Perspektywa rozwoju Corporate PPA w Polsce, Instytut Jagielloński, Warszawa 2020.
- Raport specjalny Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC), 8.10.2018, Genewa, <https://www.ipcc.ch/sr15/> [dostęp: 12.05.2021].
- Skłodowska M., Zasuń R., *Strategia dla polskiej energetyki pilnie poszukiwana*, 25.11.2019, WysokieNapiecie.pl, <https://wysokienapiecie.pl/24254-nagle-rozmnozenie-rzadowych-strategii-energetycznych-czy-ilosc-przejdzie-w-jakosc> [dostęp: 12.05.2021].
- Szwed D., *Zielony Nowy Ład w Polsce*, Green European Fundation, Warszawa 2013.
- Szydło M., *Swobody rynku wewnętrznego a reguły konkurencji: między konwergencją a dywergencją*, Dom Organizatora TNOiK, Toruń 2006.
- Właszek-Pyziół A., *Umowy o świadczenie usług*, [w:] *Prawo zobowiązań – umowy nienazwane. System Prawa Prywatnego*, t. 9, red. J. Katner, C.H. Beck, Warszawa 2010.
- Włodarczyk S., *Miks energetyczny – co to jest i jak go właściwie stworzyć?*, 11.10.2019, GEO Solar, <https://geo-solar.pl/2019/10/11/miks-energetyczny-co-to-jest-i-jak-go-wlasciwie-stworzyc> [dostęp: 12.05.2021].
- Wyższy cel OZE na 2030 rok? Nie 32, ale nawet 40 procent*, 21.09.2020, gramzielone.pl, <https://www.gramzielone.pl/trendy/103848/wyzszy-cel-oze-na-2030-rok-nie-32-ale-nawet-40-procent> [dostęp: 12.05.2021].

Akty prawne

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE, Dz.U., L 140 z 5.06.2009.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11.12.2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych [dyrektywa RED II].
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/692 z dnia 17 kwietnia 2019 r. zmieniająca dyrektywę 2009/73/WE dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego (Dz.U. UE, L 117/1, 3.05.2019).
- Porozumienie Paryskie, Dz.U. UE, L 282/4.
- Rozporządzenie (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje (tzw. taksonomii).
- Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 15.03.2018 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi Dz.U. 2018 poz 640.
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, Dz. Urz. UE, nr L328/1, 21.12.2018.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/941 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej i uchylające dyrektywę 2005/89/WE, Dz. Urz. UE, nr L158/1, 14.06.2019.

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), Dz. Urz. UE 2016, C 202, 7.06.2016.

Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, Dz.U. 1997, nr 54, poz. 348.

Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii, Dz.U. 2015, poz. 478.

Abstract

Consequences of implementing European Green Deal for the Polish natural gas market in the context of the national regulatory environment

The main document setting the directions of the EU countries, assuming the total climate neutrality of Europe until 2050 is the European Green Deal program. The EU strategy assumes that natural gas in its pure form is treated as a transitional fuel, i.e. it will be gradually replaced, for example, by hydrogen programs or technologies related to biogas. This shows that natural gas would be complemented in the form of an energy mix more than the base fuel. The rules determining the objectives of conducting a uniform policy throughout the EU are the directives. The essence of the directives is the freedom to choose the means of achieving the assumed goals of increasing the production of “green” energy. The most recent related EU directives with the setting of RES consumption targets for the years 2021–2030 is Directive (EU) 2018/2018 of the European Parliament and of the Council of 11/12/2018 on the promotion of the use of energy from renewable sources.

National documents related to the “new” energy policy are the “Energy Policy of Poland until 2040 and the National Energy and Climate Plan for 2021–2030. Another significant problems are also legal loopholes that most often occur in internal legal acts during their implementation, e.g. in Art. § 38 sec. 5 of the Ordinance on the detailed conditions for the operation of the gas system, the issue of biogas parameters or the issue of responsibility for the continuity of supplies. The above shows that supporting eco-friendly investments must be precisely defined already at the national legislative stage, prior to commencing resource-intensive investment processes.

Key words: European Green Deal, natural gas, directive, climate neutrality

Streszczenie

Konsekwencje przyjęcia założeń Europejskiego Zielonego Ładu dla polskiego rynku gazu ziemnego w kontekście krajowego otoczenia regulacyjnego

Głównym dokumentem zakładającym całkowitą neutralność klimatyczną Europy do roku 2050 jest program Europejski Zielony Ład. Strategia UE zakłada, że gaz ziemny w czystej postaci jest traktowany jako paliwo przejściowe, tzn. będzie stopniowo wypierany – m.in. na rzecz programów wodorowych czy technologii związanych z biogazem. Dowodzi to, że gaz ziemny będzie stawiany jako dopełniacz w formie miksu energetycznego przed paliwem podstawowym. Kluczowymi regulacjami wyznaczającymi cele prowadzenia jedno-

litej polityki w ramach całej UE są dyrektywy, dające swobodę w kwestii wyboru środków prowadzących do osiągnięcia założonych celów zwiększenia wytwarzania „zielonej” energii. Podstawową regulacją Unijną związaną z wyznaczeniem celów zużycia OZE na lata 2021–2030 jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2018 z dnia 11.12.2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych. Istotnym problemem są luki prawne występujące najczęściej w wewnętrznych aktach prawnych przy ich implementacji. Powyższe pokazuje, że wspieranie inwestycji proekologicznych musi być precyzyjnie określone już na krajowym etapie legislacyjnym, jeszcze przed rozpoczęciem procesów inwestycyjnych.

Słowa kluczowe: Europejski Zielony Ład, gaz ziemny, dyrektywa, neutralność klimatyczna